

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 17 czerwca 2024 r.

Pozycja 147

POSTANOWIENIE z dnia 8 listopada 2023 r. Sygn. akt Ts 24/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.C. w sprawie zgodności:

art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75) z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 stycznia 2023 r. (data nadania) J.C. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

1. Skarżący wniósł 28 października 2019 r. do Sądu Okręgowego w G. skargę dotyczącą naruszenia jego prawa jako strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu sądowym prowadzonym przed Sądem Rejonowym w W. (dalej: Sąd Rejonowy) pod sygn. akt [...].

2. Postanowieniem z 16 kwietnia 2020 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. XVI Wydział Cywilny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy), po rozpoznaniu sprawy zainicjowanej skargą skarżącego na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, oddalił skargę na przewlekłość postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym.

3. Na powyższe orzeczenie skarżący wniósł zażalenie, które Sąd Okręgowy odrzucił postanowieniem z 12 maja 2020 r.

4. We wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego skardze konstytucyjnej skarżący wniósł o orzeczenie, że: „art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 roku poz. 75) przez, to że do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu którego skarga dotyczy [jest niezgodny] z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ustęp 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – i skutkuj[e] naruszeniem konstytucyjnego uprawnienia strony do dwuinstancyjnego bezzwłocznego rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny Sąd”.

Skarżący stwierdził, że naruszenie jego praw konstytucyjnych nastąpiło w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego z 16 kwietnia 2020 r., na które nie przysługuje zażalenie, co zostało stwierdzone przez Sąd Okręgowy w postanowieniu z 12 maja 2020 r.

5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 9 marca 2023 r. wezwał skarżącego do doręczenia odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem postanowień: Sądu Okręgowego w G. z 12 maja 2020 r. (sygn. akt [...]), referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w W. z 21 października 2020 r. (sygn. akt [...]), Sądu Rejonowego w W. z 13 grudnia 2022 r. (sygn. akt [...]), zawiadomienia z 9 stycznia 2023 r. (znak [...]) Izby Adwokackiej w G. o powołaniu przez Okręgową Radę Adwokacką w G. pełnomocnika dla skarżącego. Skarżący został także zobowiązany do udokumentowania dat: doręczenia wyżej wymienionych orzeczeń, złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej i doręczenia adwokatowi W.M. rozstrzygnięcia Okręgowej Rady Adwokackiej w G. o ustanowieniu go pełnomocnikiem dla skarżącego.

Skarżący nadesłał wymagane dokumenty 6 kwietnia 2023 r. (data nadania).

6. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14 czerwca 2023 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), z którym wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw; 2) wskazanie, które konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego, a także w jaki sposób zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze przepis; 3) uzasadnienie zarzutów niezgodności zakwestionowanego w skardze przepisu z wolnościami lub prawami skarżącego wyrażonymi w Konstytucji, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie.

W piśmie z 5 lipca 2023 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia sędziego TK, wskazując m.in., że ostatecznym orzeczeniem – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK – było postanowienie Sądu Okręgowego z 16 kwietnia 2020 r., podtrzymując jednocześnie swoje stanowisko zajęte w skardze, że art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.) jest niezgodny z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej:

u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymogów lub gdy jest oczywiście bezzasadna.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub inny organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji.

Przedmiotem zaskarżenia w rozpoznawanej skardze konstytucyjnej jest art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, obecnie: Dz. U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: ustawa o skardze). Przepis ten miał zastosowanie od momentu przekazania niniejszej sprawy Sądowi Okręgowemu – sądowi właściwemu rzeczowo i miejscowo do rozpoznania skargi skarżącego na naruszenie jego prawa jako strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu sądowym prowadzonym przed Sądem Rejonowym w sprawie o sygn. akt [...].

Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze, w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Skarga na przewlekłość postępowania była wniesiona w toku postępowania cywilnego. Odpowiednie zastosowanie w sprawie skarżącego znalazły więc przepisy o postępowaniu zażaleniowym zawarte w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.; dalej: k.p.c.).

Należy zauważyć, że art. 8 ust. 2 ustawy o skardze jest przepisem w pełni odsyłającym, który – w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie – odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu zażaleniowym obowiązujących w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Jako przepis odsyłający samodzielnie nie kreuje ani nie ogranicza żadnych praw i obowiązków skarżącego w postępowaniu w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania, a tym samym nie reguluje żadnych konstytucyjnych praw podmiotowych (wyrok TK z 22 października 2015 r., sygn. SK 28/14, OTK ZU nr 9/A/2015, poz. 149). Zarzuty skargi konstytucyjnej dotyczące niezgodności art. 8 ust. 2 ustawy o skardze z Konstytucją powinny być zatem powiązane z przepisem, który miał zastosowanie z uwagi na rodzaj postępowania głównego, którego dotyczy skarga.

W uzasadnieniu pisma z 5 lipca 2023 r. uzupełniającego braki formalne skargi konstytucyjnej skarżący stwierdził, że „ukształtowany przez art. 8 ust 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze (...) tryb postępowania oparty o postępowanie zażaleniowe powoduje, iż strona pozbawiona jest możliwości obrony swych praw w drodze dwuinstancyjnego postępowania zagwarantowanych zarówno w art. 78 jak i w szczególności w art. 176 ustęp 1 Konstytucji”.

Skarżący nieprawidłowo określił więc przedmiot kontroli w niniejszym postępowaniu, wskazując na art. 8 ust. 2 ustawy o skardze, który nie miał zastosowania w sprawie.

W tym miejscu należy raz jeszcze poczynić zastrzeżenie, że przedmiotem skargi konstytucyjnej może być wyłącznie ten przepis prawa, który stanowił podstawę wydania przez sąd orzeczenia naruszającego prawa lub wolności konstytucyjne skarżącego. „Skarga konstytucyjna pozwala zatem dochodzić ochrony konstytucyjnych praw i wolności każdemu, jeżeli zostały one naruszone przez zastosowanie w jego indywidualnej sprawie przepisu niezgodne-

go z Konstytucją, a naruszenie ma źródło w treści normatywnej zakwestionowanej regulacji” (postanowienie TK z 26 sierpnia 2020 r., sygn. SK 44/20, OTK ZU A/2020, poz. 44).

Z tego względu art. 8 ust. 2 ustawy o skardze samodzielnie, w oderwaniu od innych przepisów o charakterze merytorycznym, nie może stanowić przedmiotu kontroli w postępowaniu przed Trybunałem w trybie skargi konstytucyjnej i podlegać ocenie konstytucyjnej. Z treści bowiem samego przepisu nie wynikają żadne prawa podmiotowe.

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.